

Az alsó-borsodi ev. ref. egyházmegye

1903. évi szeptember hó 2-ik napján

MISKOLCZON TARTOTT
ŐSZI KÖZGYŰLÉSÉNEK

J E G Y Z Ó K Ö N Y V E .

SZERKESZTETTE:

Jllyés János

egyház megyei főjegyző.

HEVES.

ADLER JÓZSEF KÖNYVNYOMDÁJÁBÓL.

1903.

Az alsó-borsodi ev. ref. egyházmegye

1903. évi szeptember hó 2-ik napján

MISKOLCZON TARTOTTA MEG

ŐSZI KÖZGYŰLÉSÉT

NAGY IGNÁCZ esperes és BÁRÓ VAY ELEMÉR gondnok
kettős elnöklete alatt.

J e l e n v o l t a k :

id. Sólyom Gyula, Bodolay István, Gulyás Benő, Szalóczy Pál,
Horváth Bertalan egyházi, Molnár Bertalan, Pappszász Lajos,
Mikuleczky István, Sturman György, Fodor Pál, Bónis Bertalan
világi tanácsbírák.

Béky János, Biró Bertalan, Bódogh Tamás, Fekete Gyula, Fűry
Lajos, Halászy József, Kenyeressy Károly, Kérészi Barna,
Kovács Károly, id. Maklár Károly, ifj. Maklár Károly, Mar-
salko Endre, Nagy Béla, Sólyom Barna, ifj. Sólyom Gyula,
Sólyom Lajos, Szabó András, Szabó Bertalan Vattay István,
Zarándy Bertalan lelkészek; Baksa Lajos, Fogarassy Jenő a
tanítói testület képviselőjében; s lelkészek, tanítók és egyházi
küldöttek.

Jegyzők: Illyés János egyházi, Deák Gyula világi főjegyző;
Tóth Béla egyházi aljegyző.

1. Báró Vay Elemér egyh. megyei gondnok szivélyes szavakban üdvözlővén az egyh. megyei gyűlés tagjait, hogy a társ. elnöki szék azonnal betölthető legyen, az esperes választásról szóló jegyzőkönyv felolvasását kéri:

2. Az esperes választásról 1903. aug. 5-én felvett jegyzőkönyv szerint a beérkezett 58 érvényes szavazat közül 30-at Nagy Ignác miskolci lelkész és helyettes esperes; 28-at pedig Révész Barna tiszánai lelkész kapott, s így Nagy Ignác miskolci lelkész szavazat többséggel esperesnek megválasztatott.

3. Egyházmegyei gondnok kihirdetvén az esperes választás eredményét hivatkozva arra, hogy az 1899. évi tavaszi egyh. kerületi gyűlés jegyzőkönyvének 6-ik pontja értelmében az esperes ünnepélyes felesketése és hivatalba iktatása templomi isteni tisztelet körébe van utalva: azért felhívja a gyűlés tagjait, hogy ez ünnepélyes aktus megejtése végett a Kossuth utcái új templomba testületileg menjenek át.

Az esperes iktatás.

Az esperes iktatás templomi isteni tisztelettel kezdődött, s a gyülekezeti ének után Súlyom Gyula, mint hivatalára nézve legidősebb tanácsbíró emelte lelkünket az ima magasztos szárnyain istenhez imádkozva következő képen.

Isten jó Atyánk! hála áldozatunkat bemutatni s szivünk hálás érzelmeit kiönteni jelentünk meg szent házádban! Oh fogadj kegyelmedbe bennünket, kedveljed hála áldozásunkat szent fiad a Jézusért. Am.

Imáandó isten! kinek zsámolyod a föld, s királyi széked a meny, előtted, oh csak is előtted borulunk le e napnak reggelén, hogy kiöntsük halálával megteljesedet szivünk érzelmeit felettünk örökös oltalmazóért, az éjszakának nyugtató áhnaért és azért, hogy erőért gyámolító kegyelmedért esedezzzünk e napnak folyamán végzendő munkáinkhoz, melyeket ev. ref. egyházunk ügyeinek előbbvitele érdekében s amit megvalósítani akarunk.

Kihez mennénk vagy mehetnénk rajtad kívül? kihez folyamodhatnánk máshoz? kitől várhatnánk segedelmet munkáinkhoz, s kért törekvéseinkhez? hanem ha Te tőled felséges isten! ki meg erősited a mi gyenge erőnket, sikerrel koronázod erőtelen kezünk munkáit!

Ez a hit keblünk eme jobb érzelme vezet tehozzád a napnak mindenik reggelén... minden mi munkánk kezdetén... mert tudjuk hogy csak a nevedben kezdett, folytatott munkát kíséri áldásod.

De te hozzád menni előtted leborulni késztet mind az amit magunk körül látunk és tapasztalunk. Az a végetlen égbolt... a rajta ragyogó számtalan csillagok... a napnak támadása... és elnyugvása... a teremtmények ezer meg ezer nemét az áldások sokasága mind-mind akaratodból vannak! Isteni erőd nyilvánvaló bizonyosságát mert te nagy vagy a nagyokban bölcs vagy a kicsinyekben.

Hozzád menni, előtted leborulni késztet ama tudat, hogy teremtményeid között minket magasztaltál fel. Nekünk biztosítottad az első helyet s mindeneket vetettél a mi lábaink alá tettél mindent s a kezeid mindig jelen voltak... s nemcsak természeti hanem lelki világodnak polgárságára is hívtál bennünket — s nem csak földi hanem mennyei örökséget is biztosítottál számunkra. Hála örökkévaló hála legyen neked jó Atyánk! hogy annyira felmagasztaltad te az embert nem csak képed mását adtad ő neki hanem isteni lehellettel elevenítéd meg a port, hogy az a lélek vezető irányításra az embert nemes hivatásának utain. Hála neked, hogy lelki mennyei országod polgárságára is méltóztassál bennünket, hogy lelkünkkel a föld göröngyei között felszállhasunk a magasba bejárhatjuk annak tájait, s feltalálhasunk téged oh uram kié az ország a hatalom, a dicsőség és anyánknak, istenünknek nevezhetünk!

És hogy megtaláljuk, hogy el ne tévesszük a hozzád vezető utat, hogy megvalósíthassuk hivatásunk kötelmeit, hogy felépíthessük hitünk, erkölcsiségünk, szeretetünk köveiből a földön országodat. Ebben a nagy sokszor erőnket meghaladó munkáinkban nem hagytál és nem hagysz bennünket magunkra hanem segélyünkre jössz kegyelmeddel világítsd meg példányképünk a jézus evangéliumával ha sötét van, utat mutatni kötelességünk teljesítése közben ha tétovázva állunk, forrást mutatva mint Hágárdnak a pusztában ha a szomszúság miatt elpedünk; ha munkánkban megfáradva nyugalom után ohajtozunk is mert a te hívó szó hangzik jőjjetek én hozzám mindnyájan kik megfáradtatok mind ezekért vedd fogadd szívünk halálját s nevedre térjen minden dicsőség.

Atyai jóvoltodnak kegyelmednek azonban nincs vége — nings határa mert nemesak reánk képed másaira terjesztetted és terjeszted ki gondviselő jóságodat, hanem evangéliumi alapon felépített anyaszentegyházuakat is századokon keresztül védted, oltalmaztad az ellenséges körülmények, a felzudult viharok, az erőszak támadásai között, hogy lenne az menedéke az időknek végeig az élet tusaiban kimerült emberiségnek vigasztalója a megkeseredett s a gyászba borult szíveknek ápolója az embert megnevelő erkölcsiség és szeretőinek. Hogy evangéliumi anyaszentegyházunk nagy és nemes feladatát megvalósíthassa. Apostolokat Profetákat, Pásztorokat rendeltél, kik életüket életnyugalmokat áldozzák fel gyakran, hogy elvégezhessék a munkát melynek elvégzése reájok bízott. A te

intézkedésed kifolyása az is jó atyánk, hogy nem engeded, hogy a munka megszakadjon vagy félbe maradjon: hanem a kidőltek, vagy a munkában megfáradottak helyére a szolgálat igájának hordozására újabb és újabb erőket állítasz...

Ime uram! mostan is azért gyűltünk össze evangyeliumi egyházunk ör állói, hogy végezzük a reánk bízottakat... intézzük anyaszentegyházunk ügyeit! Azért gyűlünk össze azért borulunk le előtted ez imádság helyében, hogy arra kit ez idő szerint vezérnek hívtál mi közöttünk a ki nevedre akar esküdni s a nevedre tért esküvel akarja magát elkötelezni áldásodat a te segítő kegyelmedet kérjük! Oh adjad oh adjad áraszd reá segítő kegyelmedet a bölcsesség a szeretet lelkét, hogy ezért vezéreljék támogassák szép de nehéz kötelmei teljesítése közben! Áraszd reá szent lelkedet, hogy apostoli buzgósággal, törhetlen erő és lelkesedéssel szőljja a nagy apostollal Pállal semmivel nem gondolok, az én életem is nekem nem drága, csak elvégezhessem örömmel az én futásomat, és a szolgálatot melyet vettek az ur Jézustól.

Áraszd kegyelmedet továbbra is anyaszentegyházunkra ennek pásztoraira tanítóira előljáróira és annak mindenik tagjára, hogy mindannyian legyenek hívek a reájok bizottakban.

Áraszd kegyelmedet oltárodát édes magyar hazánkra, ennek fennkölt szellemü nemesen érező királyára áraszd áldásodat ennek a hazának völgyeire halmaira, hogy ennek földén azon a földön, melyet már egy ezred év oltá öntözött vérral verejtékkel nemzetünk hadd viruljon fel: a boldogság, és megelégedés! Áraszd nemzetünk minden tagjára, kicsinyeire és nagyjaira közel és távollevőkre a te áldásodat, hogy így legyenek mindnyáján a te áldottaid a kiknek ajakán ne némuljon el hanem hangozzék fel a te dicséreted mindörökké amen.

Édes atyánk! jó istenünk hálaáldozatunkat, mellyel e reggeli órán felkerestünk vedd kedvesen a melyeket pedig kértünk tetőled, azokat ne tagadd meg tőlünk hanem cselekedd, hogy áldásod, kegyelmed segedelmed legyen és maradjon mi velünk szent fiad a Jézusunk amen.

A lélekemelő ima, s az azt követő gyülekezeti ének után, az urasztala mellett az egyh. megyei godnok felhívta az esperest az eskületételére. Ennek megtörténte után az egyházmegyei godnok üdvözölte az esperest, mint elnök társát; kiemelte az ő eddigi nagy tevékenységét kötelesség érzetét, tudományát, melyek méltóvá tették őt az egyházmegye bizalmára az esperesi diszes állás betöltésére. S miután isten segedelmét és áldását kérte működésére neki az egyházmegye pecsétnyomóját, hivatalosan átadta.

Majd az egyh. megye részéről és nevében Illyés János főjegyző következőképen üdvözölte az esperest:

Nagytiszteletü esperes úr!

Mint ez idő szerinti főjegyzőnek nekem jutott a szerencse,

sainak bőségével, hogy esperesi hivatalához kötött szép reményeink mind valóra váljanak, hogy egyházmegyénk böles kormányzása alatt virágozzék, hogy az igaz, hamisítatlan párt — szellem erősödjék és uralkodjék közöttünk egész anyaszentegyházunk dicsőségére! Az isten áldja és segítse meg!

Az elhangzott üdvözlő beszédekre Nagy Ignác esperes röviden válaszolt: megköszönte a bizalmat, s ígéretet tett, hogy erejének s tehetségének legjavát egyházmegyénk érdekében fogja gyümölesztetni! Hivatalnok társaival, az egyházmegyei tiszttalarral való kézfogás s egy gyülekezeti ének vers eléneklése után szószékre lépven, a következő beköszönő beszédet mondotta:

Mélyen tiszt. e. m. közgyűlés!

Mélyen tiszt. közönség!

Ez ünnepélyes alkalommal, midőn esküvel köteleztem le magamat az egyházmegye legfőbb tisztségének, az esperesi hivatalnak viselésére, mélyen érzem ugy hivatalomnak fontosságát, mint letett eskümnek komolyságát.

Az esperesi hivatal egyházalkotmányunk szervezetében ősidők óta a legfontosabb helyet foglalja el. A reformáció kezdetén, midőn a dolog természeté szerint, a gyülekezetek önállóan előre megállapított terv nélkül rendezkedtek be, az esperes a szénior képezte az összekötő kapcsot több-kevesebb egyház között, kinek hivatása volt nemcsak a tan tisztasága felett őrködni, hanem a melléje rendelt férfiakkal együtt a gyülekezetek ügyes-bajos dolgait elintézni, a gyülekezetet kifelé képviselni, azok szánára a külső megtámadások és veszélyek ellen segélyt, oltalmat keresni és nyújtani. Hivatalos eljárásukat csak később szabályozták írott törvények, az ugy nevezett: cánonok. De ezek szerfelett fogyatékosak voltak s nem terjeszkedhettek ki az egyház megtartás és igazgatás mindazon részleteire, melyek hábar látszólag kiesinyesek, de lényegökben szerfelett fontosak voltak. Itt sok függött az esperes személyes szellemi fölényétől, erkölcsi súlyától. És ha az egyház alkotmány későbbi fejlődésében, midőn az egyes egyházmegyék szénioratusok egyesülve kerületeket alkottak, s magok felett egy közös felügyelőt, szuperentendenst, püspököt választottak, ez csak arra szolgált, hogy eljárásukban egy magasabb tekintélyre támaszkodhattak; de magát az esperesi hivatal fontosságában egy cseppet sem szállította alá. Az esperes volt az, ki nélkül az egyházalkotmány gépezet nem működhetett. Sok példa van reá, hogy a püspöki hivatal szünetelt; de az esperesi hivatal fennállott a nélkül az egyház el nem lehetett. Sőt éppen egyház kerületünk volt az, mely fontos elvi alapon, csak nem a 18-ik század középeig vonakodott püspököt választani, s az egyházmegyék esperesei s ezek testülete végezték az egyházmegtartás és igazgatás minden teendőit. Az esperesi hivatal tartotta össze az egyes egyházakat, hogy azok egy test legyenek; — benne futottak

össze az egyházi életműködés idegszállai, s onnan nyertek erőt hogy az egy ezélra való törekvésben az irányt elnetóvesszék.

Valóban, ha lessz toll, mely majd magyar ref. egyházunk alkotmány történetét, kezdettől fogva alaposan megírja, nem fogja elkerülhetni, hogy az esperesi hivatal fontosságát ez időben különösen ki ne emelje; mert nagyrészt annak köszönhető, hogy egy egységes, központosító elv és rendszer hiánya mellett is, magyar ref. egyházunk egy maradt s ellenállott annyi külső és belső veszélyeknek.

Ma már egyház alkotmányunk nagyban és egészben ki van építve. — Az 1881. évi debreczeni alkotmányozó zsinat az egész magyarországi ref. egyházra nézve, az egyházközségektől kezdve, fel egész a zsinatig megállapította azokat a tagozatokat, melyek keretében az egyházi élet, mint szerves működés, eredményesen mozoghat. — Ugy a debreczeni, mint később a budapesti 189^{1/3} évi zsinat határozatai által az esperesi hivatal fontosságából nem hogy vesztett volna, hanem kifejezetten csak nyert az által, hogy nincs az egyházi életnek olyan nyilvánulása, hol arra köteleességeket ne rótt volna, s ebből kifolyólag azt a legnagyobb felelősséggel ne terhelte volna; — Már maga az, hogy közvetlenül érintkezik az egyház községekkel, mutatja, hogy mint az egyházkormányzat és igazgatás végső functionariusán, rajta fordul meg, hogy az alkotmány gépezete jól és sikerrel működjék, hogy az egyházban mindenek ékesen és szép rendben menjenek. Ezen felül az egyház és iskola minden szellemi és anyagi ügyei az ő hatáskörébe vannak utalva. Mennyi fontos és szent érdek van így az ő gondozása alatt: mily nagy és tágas mező van így az ő őrizetére bízva, hol a teendőket paragrafusokba szedni nem lehet!

És itt engedje meg nekem a m. t. e. m. közgyűlés és közönség! ha beszédem logikai rendjéről kissé eltérek, s becses figyelmeket egyházi életünk mezején két oly jelenségre hívom fel, melyek ma sokak elméjét foglalkoztatják s melyek ha kellőleg nem irányítatnak, egyházunkra nem kis veszélyt rejtenek magukban.

Az egyik jelenség az, hogy a hitéletet oly irányba akarják terelni, mely a helyesen értelmezett vallásossággal merőben ellenkezik s végeredményében műszenteskedéssé válik. A hitetlenség, a vallástalanság ellen keresnek például gyógyszerrel abban, hogy bizonyos ima órákat, imádkozási időket rendelnek el, midőn mintegy commandóra mindenki egy bizonyos ezélre tartozik imádkozni. A pietismusnak, a kegyeskedésnek ilyenmő nyilvánulásaitól már csak egy kis lépés van a pápás egyház azon tévedéseig, mely az olvasó-füzér lepergetésétől teszi függővé a lélek üdvét. — És mivel a dolgoknak meg van a maguk logikai láncolata, félni lehet, hogy egyik tévedést a tévedések egész sorozata fogja követni. En ugyan bízom magyar ref. népünk józan vallásosságában, mely az ily tévedésektől az

eddig szerencsésen megóvta; de mégis őrt kell állanunk, hogy a reformáció nagy alapelvét a hit által való megigazulást, Istennek lélekben és igazságban való imádását, a maga eredetiségében és tisztaságában megóvjuk és feltartsuk s érvényt szerezzünk az apostol e mondásának: „a hit jócselekedetek nélkül megholt állapot” s „mutasd meg nekem a te hitedet a te cselekedeteidből.”

A másik jelenség az egyház anyagi életének terén merült fel, mely ha a kellő mértéket meg nem tartja, a szellemi élet terén is éreztetni fogja veszélyes hatását. Értem azt a törekvést, mely az egyház fenntartás terheitől szabadulni kíván s azt az államra róni, annak kötelességévé tenni akarja. Igaz, hogy az idők haladtával s a fejlődés és tökéletesedés kívánalmainak megfelelőleg egyházi és iskolai szükségleteink fokozottabb támogatást és áldozatot követelnek. Igaz az is, hogy egyrészt a teherviselés aránytalan megosztása másrészt a nyomasztó közgazdasági viszonyok miatt, melyek éppen földműveléssel foglalkozó hiveinkre nehezednek, a már eddig is sok helyt elviselhetlenné vált terhet növelni nem lehet s más jobb eszközök hiányában, a bennünket joggal megillető állami támogatáshoz kell folyamodnunk. De éppen itt kell óvakodnunk attól, hogy mindent az államtól várjunk, mert eltekintve más veszélyektől, ez csak megbénítja, tétlenségre kárhoztatja az öntevékenység szellemét, azt az önfenntartó erőt, melyen mint szilárd alapon nyugszik hitünknek, lelkiismeretünknek szabadsága, s melyen épült fel egyház alkotmányunk, autonomiánk századok viharát kiállt és sokszor nemzetünknek is védelmet nyújtó erős vára.

E rövid kitérés szolgáljon már annak igazolására is, hogy az esperesi hivatal teendőit nem lehet paragrafusokba szorítani; mert azokon kívül mindig nagy és tágas mező az, hol a hív és igaz munkás dolgát kell végezni, hol anyaszentegyházunk érdekében hivatalának fontosságát mindenkor élénken éreznie és érvényesítenie is kell.

Mélyen t. e. m. közgyűlés!

Mélyen t. közönség!

Igy ismerem és érzem én az esperesi hivatal fontosságát, ennek teljes tudatában vállaltam azt el, s letett esküm által arra köteleztem le magamat.

31 éves lelkészi pályámon folyton élveztem azt a bizalmat, mely engem lelkészi működésem szorosabb körén kívül, újabb és újabb tisztségekkel bizott meg és ruházott fel. Most, hogy az esperesi tisztségre méltatott — nem tekintem ezt tett szolgálataim jutalmának, avagy elismerésének; mert hiszen mindenütt csak kötelességet teljesítettem, a mint kell azt teljese-

teni mindenkinek, ki egyházunk üdvét, javát szívében viseli; hanem tekintem azt újabb elhívásnak, mellyel az egyházmegye az én munkásságomat még továbbra is igénybe akarja venni újabb elkötelezésnek, mellyel oly örökséget veszek át, hol az egyházmegye szolgálatában, előttem már annyi hivatottak közelebb pedig érdemekben gazdag elődöm, kiről itt is csak hálaival emlékezhetünk meg, úgy munkálkodtak, hogy egyházmegyénk a legrendezettebb és legjobban kormányzott egyházmegyék sorába emelkedett.

E megbizást, ez elkötelezést az eskü szent komolyságával vállalom magamra s én annak testi s lelki erőim teljes felhasználásával akarok eleget tenni. És kérem is Istennek kegyelmét, hogy fokozza erőmet az újabb teher viselésére; éleszse és táplálja bennem a buzgóságot és lelkesedést anyaszentegyházunk javának sikeres munkálására, s adja nekem a bölcseségnek, igazságnak és szeretetnek lelkét, hogy legyőzve azt, a mi bennem emberi gyengeség, tisztemben úgy járjak el, mint az én Istenemnek hű szolgálója, kit az ő ura mindenkor vigyázva talál.

De az isteni segedelem mellett nagy szükségem munkatársaim buzgó támogatásaira is. E véget kérem szintén elnöktársamat, a mélt. gondnok urat, az egyházmegye nagytiszt. s tek. tanácsbírói s jegyzői karát, az egyházak előljáróit, a presbyteriumokat, tisztelendő lelkésztársaimat s a tisztelt tanítói testületet, hogy nagyra becsült közreműködésüket ne vonják meg tőlem. Hiszen a mit így tesznek nem érettem, hanem velem együtt azért a nagy és szent célért teszik, hogy ez a mi szeretett magyar ref. egyházunk éljen és virágozzék, hogy a mint eddig, úgy ezután is találja fel abban a hívó lélek azt, a mit keres, az ő legfőbb vágyát: üdvösségét, — hogy legyen az mint eddig volt, továbbra is, az igaz emberi és nemzeti művelődésnek hatalmas eszköze; a lelkiismereti és nemzeti szabadságnak erős vára!

Igy bizva az isteni kegyelem és emberi segély támogatásában, gyönyörűsége lesz az én igám és az én terhem könnyű, s ezek viselésére nem csak komolyan hanem örömmel ismétellhetem az eskü szent szavait. Isten engem úgy segítjen!

Mindezeknek utána szálljon áldás, kegyelettel és béke a mi urunktól, Istenünktől.

Az ő szent lelkének ereje világosítsa meg a ti értelmeteket, hogy a jót és igazat megismerjétek, — töltsé be és hassa át a ti szíveteket, hogy az ő akaratának cselekvésére mindig készek legyetek!

Ajándékozzon meg titeket a türelemnek, alázatosságnak, állhatatosságnak és szeretetnek lelkével, hogy a szenvedésekben el ne esüggedjétek az örömben el ne bizakodjatok, a kísérek között megálljatok s mint egy atyának gyermekei egymásnak mindenben készen szolgáljatok. Amen.

4. Az esperes beiktatási ünnepély után a gyűlésterembe visszatért közgyűlés előtt: a féléves esperesi jelentés mely hű kópét mutatja az egyh. megye kebelében tavaszi gyűlésünk óta történt eseményeknek, mely teljes egészében jegyzőkönyvbe vétetvén következőképen hangzik:

Nagytiszt. s tek. e. m. közgyűlés!

A f. év April. 16-án Gelejen tartott e. m. közgyűlés megbízásából, az esperesi hivatal teendőit igyekeztem lehető pontossággal végezni. A főbb dolgok, melyekről jelentést kell tennem röviden a következők:

Nagy Lajos segédlelkész megútván e. megyénkben a szolgálatot, átment a f. borsodi egyházmegyébe számára máj. 11-én az elbocsátó levelet kiadtam.

Szölledi János s. keresztúri tanító máj. 31-én meghalt utasítottam az egyházat, hogy a tanítói állást kellő időben töltsse be, aug. 16-án az egyház megválasztotta Mészáros Gábor átányi tanítót, ki a választást elfogadta; de aug. 30-án jelenti a lelkész, hogy aug. 27-én lemondott s így az egyház kénytelen lesz a hivatalt ideiglenesen tölteni be.

Az egyházmegyei gyűlés által az esperesi, világi és egyházi tanácsbírói hivatalra elrendelt szavazatok beadása és felbontása iránt elnöktársaimmal intézkedtem. A felbontás eredménye a betérjesztett jegyzőkönyvekben van feltüntetve.

Jun. 8-án a kisgyőri egyház Sólyom Gyula és Fodor Pál e. m. tanácsbírák elnöklete alatt a megüresedett lelkészi hivatalt, meghívás útján egyhangulag Zarándi Bertalan miskolczi segédlelkésszel töltötte be. A választás ellen panasz nem adott be miért is a meghívásra az engedélyt kiadtam. Zarándi Bertalan a megválasztást elfogadta. Megerősítése a jelen gyűlés teendője.

Jun. 16-án az e. megyénkben levő lelkész özvegyeknek és árváknak az orgos gyámtárból nyert, második évnegyedre eső 811 kor. 10 f. segélyt kiosztottam s ugyanesak jul. 16-án a II-ik félévre járuló 3209 k. 38 f. congruát az arra jogosult lelkészeknek elküldöttem.

Jul. 16-án elnökletem alatt megtartatott az e. m. általános lelkészi értekezlet közgyűlése. Miskolczon a jegyzőkönyvek az e. m. gyűlés elé tartozó pontjai tárgyalás alá fognak vétetni¹⁾

Ezekon kívül a hivatal hatáskörébe tartozó, folyó ügyeket annak idejében és sorjában mind elintéztam. A közgyűlés elé tartozó ügyeket hozzá a tárgysorozat rendén fogom a nt. és tek. e. m. közgyűlés elé terjeszteni.

¹⁾ Aug. 11-én Zajdó László segédlelkész e. megyénkben ohajtván szolgálni, ötöt Átányba elrendeltem.

5. Olvastatott az egyházi és világi tanácsbirói hivatalra ugy szintén az egyh. megyei papi aljegyzőre beadott szavazatok felbontásáról szóló jegyzőkönyv, melyből kitűnik, hogy az egyházi tanácsbiróságra már az első szavazásnál Horváth Bertalan Szederkényi lelkész 34; Halászy József dorogmai lelkész 18 szavazatot nyert; hat szavazat pedig megoszlott más egyének között, s így szavazat többséggel Horváth Bertalan választott meg papi tanácsbirónak.

Ugy szintén az egyházi aljegyző hivatalra Tóth Béla mezőkeresztesi lelkész 35. Gál Ferencz poroszlói lelkész 13 szavazatot nyert, 10 szavazat pedig megoszlott más lelkészek között, s így Tóth Béla szavazattöbbséggel egyházmegyei papi aljegyzővé megválasztatott.

A világi tanácsbirói állása az első szavazat alkalmával senki sem nyervén általános többséget: a második szavazás eredménye az lett, hogy Bonis Bertalan 38. Bizony Ákos orsz. gyűl. képviselő 20 szavazatot nyervén: Bonis Bertalan mezőkövesdi főszolgabíró szótöbbséggel megválasztott világi tanácsbirónak jelentetett ki.

Az így megválasztott Horváth Bertalan, és Bónis Bertalan tanácsbirák, valamint Tóth Béla egyh. megyei aljegyző leteszik a hivatalos esküt, s magukat szép szavakkal ajánlják az egyh. megye szolgálatára, s hivatalukat a gyűlés üdvözlése és jókívánatai közt foglalják el.

6. A Nagy Ignác esperessé történt választásával megüresedett egy egyházmegyei papi tanácsbirói állás:

ennek betöltésére a szavazás elrendeltetik, s a szavazatok beadásának határ idejéül f. évi novemb. 1-je tüzetik ki.

7. Hivatalukban megerősítettnek 1903. szept. 2-iki dátummal: Zarándi Bertalan kisgyőri lelkész továbbá mint tanítók: Keresztes Jenő Átányba, Boldizsár Zsigmond Dorogmára, s mint ideiglenes tanító Máthé Gyula ónodba.

8. Ugyanez alkalommal:

Keresztes Jenő átányi és Boldizsár Zsigmond dorogmai tanítók hivatalukra a törvényben előírt esküt letették.

9. Okmányaik felolvasása után :

Farkas István, Zajdó László, Lengyel József, Radácsi István és Tóth Kálmán spataki theol. segédtanár és alkönyvtárnok segédlelkészekül egyházmegyénkbe beerősítették.

10. Olvasatott Bodolay István tanügyi bizottsági elnöknek az alsóborsodi egyházmegyében lévő népiskolák népesedési mozgalmait és szellemi állapotát feltüntető következő jelentése.

Nagytt. egyházmegyei közgyűlés!

Az alsó-borsodi egyházmegyében levő iskoláknak 1902/3. tanévre vonatkozó állapotát következőkben jterjesztem elő.

Lélekszám 66227.

	fiu	nő	összesen
Minden napi iskola köteleles	3401	3356	6757
mult évnél több	.	.	39
Minden napi iskolás gyak.	3335	3161	6496
mult évinél több	.	.	150
tehát iskolai okt. nem rész.	66	195	261
mult évinél kevesebb	.	.	111
Ismétlő iskola köteleles	1142	1136	2278
mult évinél kevesebb	.	.	94
Ismétlő iskolába járt	1064	1085	2149
mult évinél kevesebb	.	.	88
tehát ismétlői okt. nem nyert	78	51	129

Iskoláinkba más vallásuak járnak :

	fiu	nő	összesen
rom. kath.	54	56	110
gör. kath.	5	1	6
ág. ev.	10	7	17
izraelita	36	42	78
Középiskolába jár	18	—	18

Állami és községi isk.	191	114	305
Más felekezetű isk.	14	4	18

Egyház megyénk iskoláinak száma 64 melyből fiúiskola 11 leány iskola 12 vegyes iskola 41 VI. osztályu 50 V. oszt. 7 IV. osztályu 7. 87 tanteremben 82 rendes 5 ideiglenes tanító működött, kik közül oklevéllel bír 82 nem okleveles 5.

Tanítói lakások közül 79 jó, Eger-Lövön egyik tanítónak nincs lakása. Böcsön a leány tanítónői Szalontán, Igriczibe mindkettő, Kis Győrben mindkettő Mező-Keresztesen Paksi Dániel tanítóé rossz.

Tantermünk közül 76 törvényszerű. Böcsön a leányiskola, Eger-Lövön az egyik, Emődön, Igricziben mindkettő Kis-Győrben az egyik Ládházán Mező-Keresztesen a Paksi Dánieli, Nagy-Mihályon Tisza-Tarjánban mindkét iskola terem nem törvényszerű.

Iskolai felszerelés 58 tanteremben kellő, 25-ben hiányos, Harsányi, Igriczi fi, Kis-Győri iskolákban felszerelés nincsen.

Testgyakorlás eszközökkel taníttatik Alsó-Zsolczán és Mező-Csáthon.

Rendezett faiskolák száma 27, rendezetleneké 14, 8 egyházközségben faiskola nincs.

Iskolai alap pénzben 3202 kor. földben 52.1496 négyszög öl.

Összes tanítói fizetés 97641 kor. 70 fillér melyből államsegély 23 tanító részére 6494 korona; korpótlék 67 tanító részére 6700 korona.

Az iskolák szellemi állása.

Kitűnőek. Baksa Lajos és Géresi Ilona iskolája Alsó-Zsolczán, Óbis Ferencz Aranyoson, Fogarasi Jenőé Ároktön, Végh Bertalané Atányon Monoki Sándoré és Korsós Joláné Böcsön, Nagy Kálmáné és Kerekes Imréné Diós-Győrben Fejes Józsefé és Barsó Ilonáé Dorog-

mán, Janiga Idáé Eger-Lövőn, Taharó Lászlóé Heő-Papin, Kenyeres Pálé és Ferenczi Ilonáé Igricziben, Tóth Eleké Mező-Csáthon, Paksi Dánielé Bertók Károlyé, Böör Rózáé és Bán Joláné Mező-Keresztesen ; Péter Józsefé, Molnár Józsefé, Csiky Béláé, Putnoki Istváné, Nagy Bertalané, Kőszegi Istváné Filip Józsefé Miskolczon, Kuki Ferenczé Nemes-Bikken, Tóth Kálmáné Noszvajon, Bagosi Gézáé, Ónodon, Réthi Józsefé, Poroszlón Farkas Pálé, Tibold-Daróczon, Geese Istváné és Kovács Károlyé Szederkényben, Tóth Imrécé, Tisza-Kesziben, Csillik Balázsé és Bévárdi Józsefé, Tisza-Nánán F. Molnár Lajosé, Tisza-Oszláron. Összesen 38, mult évnél több 1-gyel.

Dieséretesek. Szigeti Ferencz és Mészáros Gáboré, Atányon, Dér Jánosé, Böcsön Nagy Károlyé, Emődön Máté Gyuláé, Felső-Ábrányban Tóth Ferenczé és Belényi Gáboré, Gelején Petyke Pálé, Geszten Abaházi Endrécé, Harsányban Lángi Gyuláé, Heő-Bábán Budai Eleméré, Heő-Csabán Domokos Saroltáé, Heő-Papin Galgóczy Béláé, Hevesen Labos Bertalané és Kovács Kálmáné, Kis-Győrben Tóth Sámuelé, Kis-Tokajban Székely Lajosé, Makláron Balog Jánosé, Kiss Józsefé, Kalas Barnáé, Mező-Csáthon Marosi Lajosé, Miskolczon Szőke Kornéliáé, Nemes-Bikken Fűry Gyuláé, Csont Józsefé, Égető Irmáé, Poroszlón Hölledi Jánosé, Sajó-Kereszturban Hegedüs Tamásé, Tisza-Keszin Tóth Károlyé, Tisza-Palkonyán Sztankovics Istváné, Tisza-Tarjában Oláh Béláé, Vattán összesen 30. mult évi-nél kevesebb 1-gyel.

Kielégítők. Fogarasi Gáboré, Ároktőn Igó Lajosé, Eger-Lövőn Tóth Ferenczé, Heő-Szalontán Ando Endrée, Ládházán Deáki Gyuláé, Andornakon Demeter Józsefé, Mező-Keresztesen Nagy Gyuláné és Pap Ferenczé, Miskolezon Hagymási Pálé, Nagy-Mihályon Légrádi Jánosé, Poroszlón Szabó Dezsőé, Szirmán Dula Sándoré, Tisza-Tarjában Mohácsi Bálinté, Tisza-Valkon Mészáros Józsefé, Zsérezen összesen: 14. mint a mult évben.

Gyengék. Lajos István és Szabadfi Béláé, Cserépfaluban Nagy Simoné, Mihályiban Béki Jánosé, Lőrincz-falván Kapitány Sándoré, Sályban: összesen 5, mult évinél több 3-al.

Nagyt. egyházmegyei közgyűlés!

Midőn a tanügyi bizottság elnöki tisztevel megbizattam, elhatároztam magamban, hogy az egyes iskolákban felmerülő hiányokat, mulasztásokat részrehajlatlanul fogom jelentésemben feltárni, úgy gondolván, hogy majd az illetékes iskolai előljárók és tanítók mulasztásuk tudatára ébrednek s a nyilvánosságra hozott hiányok megszüntetésére minden lehető elfognak követni, s én évről évre örvedetesebb képet nyujthatok egyházmegyénk tanügyi viszonyairól.

Azonban fájdalommal kell bevallanom, hogy csalódtam.

Tanügyünk emelkedést most sem mutat, természetesen azért, mert a haladást igazoló okok még mind megvannak. Itt a szülők részéről a hanyag iskoláztatás, ott az iskolai előljárók részéről a kellő felügyelet, ellenőrzés hiánya; itt a tankönyvek ott az iskolai felszerelések hiánya itt a tanító tanítási képtelensége, amott a nagymérvű hanyagság. Mindezekhez lehet még számítani a tankönyvek tulbőségét, a tananyag halmazt, a tani-

tók legtöbb részének a hat osztállyal való bajlódást.

A gyenge iskolák száma 3-al szaporodott. — Ezek közé tartozik a Cserép-falusi iskola, melyben az I—II-ik osztályt Szabadfi Béla két képezdei osztályt végzett, oklevéllel nem bíró tanító vezetné, ha tudná, a III-VI-ik osztályt pedig Lajos István, ha akarná. Ezen iskola előjárói és tanítói már a múlt évi őszi közgyűlés jegyzőkönyvében felhívták kötelességeik pontos teljesítésére, azonban úgy látszik, ez semmit sem használt, vagy talán a jegyzőkönyvnek reájuk vonatkozó pontját (21. p.) el sem olvasták.

Lőrincz-falván az iskolai körlátogatók nagyon megbotránkoztak az iskola állapotán. Sem mulasztási naplót, sem tananyag kimutatást, sem a szigoruan megkövetelt osztályozási naplót (B. minta) nem volt képes a lelkész tanító Béki János felmutatni; a gyermekek osztályokba sincsennek sorozva az új pénznemekkel (korona) való számítást még ott nem ismerik, általában tanterv, minden rendszer nélkül munkálkodik valami keveset a tanító, annyi bizonyos, hogy minden siker nélkül. Minden évben kedvezőtlen jelentések jöttek be ezen iskoláról, de nem tartottam szükségesnek az azzal való bővebb foglalkozást. Most azonban nagynérvű hanyagságról is lévén szó, kénytelen vagyok felhívni a nt. egyházmegyei közgyűlés figyelmét.

Mályiban 14 iskolás gyermek közül 7 első osztályu s ebből is 3 ismételte az 1-ső osztályt s csak is ezek mentek át az abc-én, a többiek a kis és nagy betűk körében mozogtak. Imádkozni nem tudnak a gyermekek, mert nem is tanítottak. Itt is tanterv s rendszer nélkül folyik a tanítás s a tanító nagyon keveset törődik hivatalos kötelességeivel. Az ilyen tanító, nem érdemli meg, ha szegény is, a részére múlt évben is nyújtott segélyt.

A gyenge iskolák közé van sorozva a sályi iskola is, melyben ugy a körlátogatóság, mint június havában a tanfelügyelő által ott megejtett vizsgálat semmi féle eredményt nem birt constatálni.

A *szirmai* iskola ügye, daczára a mult évi őszi e. m. közgyűlés figyelmeztetésének, nem javult. Fegyelem teljesen hiányzik, a tanítás rendszer nélküli, az éneklést kivéve, a kiszabott tantárgyakban eredmény nincs. 106 gyermek közül 65 az első osztályban jár.

Ládházán a tanítás szintén rendszer nélküli. A mennyi növendék van az 1-ső osztályban, annyi féle képen haladt az abc-ben; vannak ezek között olyanok, kik a II-ik osztály olvasó könyvét használják, vannak kik csak 4—5 betűt ismernek. Az 1-ső osztály létszáma a tanulók létszámának 50°-át képezi

A felmerült és tapasztalt hiányokhoz képest a következőket vagyok bátor indítványba hozni.

1. A mult évi őszi e. ker. közgyűlés kötelezőleg kimondván az iskolákban a hat osztály beállítását, kérem jegyzőkönyvileg utasítani a hevesi, geszti, heő-bábai, heő-szalontai, szirmai iskolák tanítóit, mivel csak öt osztályu iskolájuk van, hogy az e. ker. határozathoz alkalmazkodjanak. Mályiban, Andornakon négy osztályu iskola van, Lőrincz-falván az iskola osztályokra nincs osztva; — bár ezen iskolákban a hat osztály felállítása nagy nehézségekbe ütközik, mert a tanulók létszáma csekély kivételt ezek sem képezhetnek.

2. Utasítsanak az eger-lövői, emödi, igriczi, kis-győri, ládházai, mező-keresztesi, nagy-mihályi egyházközségek, hogy a törvényes kívánalmaknak meg nem felelő iskoláikat vagy átalakítsák vagy ha ez nem eszközölhető, új iskolát építsenek.

3. A harsányi, igriczi, kis-győri iskolákban a felszerelés teljesen hiányozván, felelősség terhe mellett hivassanak fel ez iskolák előljárói, hogy a szükséges felszereléseket már az 1903|4. tanévre okvetlenül beszerezzék.

Hiányos a felszerelés a Cserép-falusi, Aranyosi, Eger-lövői, Emödi, felső-ábrányi, geszti, heő-bábai, heő-papi egyik szalontai, kis-tokaji, mályi, lőrincz-falvai, mező-keresztesi (mindenik) nagy-mihályi,

tisza-keszi, vattai, zsécezi, iskolákban. A vagyono-
sabb egyházközségek szereljék fel iskoláikat ön-
erejükből, a szegényebb egyházközségek pedig a
tanfelügyelő útján a közoktatási ministeriumhoz
folyamodjanak iskolai felszerelésekért.

4. A gyengének jelzett cserep-falusi, mályi,
lőrincz-falvai, sályi iskolák tanítói külön-külön
jegyzőkönyvileg intessenek meg s utasítsanak
kötelességeiknek hivebb teljesítésére, az elsorolt
iskolák előljárói pedig hivassanak fel szigorubb
ellenőrzésre.

5. Abaházi Endre harsányi tanító, Béki János
lőrincz-falvai lelkész tanító a B. tabella el nem
készítéséért 2—2 koronával büntetendők s tisztelet-
tel kérem rajtuk a birságot behajtatni.

Ando Lajos és Tóth Imre, Szabó Bertalan és
Lángi Gyula körlátogatók (bizonyára kényelmi
szempontokból) kérik felmentetésüket. Minthogy
megbízatusuk még 3 év múlva jár le s kérelmük-
et elfogadható okokkal nem támogatják, vélemé-
nyem szerint nem mentendők fel.

Kovács Károly palkonyai lelkész és Kovács
Károly szederkényi tanító körlátogatói tisztüket,
melyet 9 év óta viseltek, szintén leakarják tenni.
Ha csakugyan erősen ragaszkodnak felmentetésük-
höz, helyettük Fűry Lajos tisza-tarjáni lelkészt és
Kuki Ferencz nemes-bikki tanítót ajánlom.

Végül tisztelettel felemlitem, hogy szegény
sorsu tanítók minden évben szoktak részint az
államsegélyből, részint a Nagy-Gedeon alapból
némi segélyben részesítettetni. Minthogy megtörtént,
hogy ilynemű segélyt a mályi tanító érdemetlenül
élvezte több éven keresztül, indítványozom, hogy
jövőre tőle, mint hanyag tanítótól, a segély vonas-
sék meg, és ezentul csak is szorgalmas, jóra való
tanítók részesítsessenek támogatásban.

Ezek után vagyok mély tisztelettel 1903. aug. 18.

alázatos szolgálója

Bodolay István

e. m. tanügyi biz. elnök,

Ezen jelentés tudomásul vétetik, s jegyzőkönyvben kinyomatni rendeltetik; s a tanügyi bizottság elnökének nagy gonddal szerkesztett, kimerítő jelentéséért őszinte elismerését nyilvánítja.

- II. Az e. ker. közgyűlés már régebben kimondván az iskolákban a hat osztály kötelező beállítását:

Közgyűlés az ötosztálylyal bíró hevesi, geszti, heő-bábai, heő-szalontai — szirmai egyházak tanítóit szigoruan utasítja ezen egyh. kerületi határozathoz való alkalmazkodásra: egyuttal a mályi, andornaki, és lőrincz-falvi csekély népességű iskolák tanítóit is felhívja, hogy amennyire tanítványaik csekély számánál fogva a hatosztály felállítása lehetséges: az egyh. kerületi utasításhoz alkalmazkodjanak.

12. Az eger-lövői, emődi, igriczi, kisgyőri, ládházai, mező-keresztes, nagy mihályi egyházközségek iskolái a törvényes kívánalmaknak nem felelvén meg:

Utasítatnak nevezett egyházak iskoláiknak czélszerű átalakítására vagy amennyiben ez lehetséges nem volna, új iskolák építésére tett intézkedéseikről a jövő tavaszi gyűlésünkhöz jelentésük bevéartván.

13. A harsányi, igriczi, kisgyőri iskolákban a felszerelés teljesen hiányozván:

nevezett egyházak előljáróságainak felelősség terhe mellett meghagyatik, hogy a szükséges felszereléseket már az 1903/4-ik iskolai évre okvetetlenül beszerezzék.

A hiányos felszerelésű eserépfalusi, aranyosi, eger-lövői, emődi, felső-ábrányi geszti, heő-bábai, heő-papi egyik szalontai, kistokaji, mályi, lőrincz-falvai, mező-keresztes, nagy mihályi, tizza-keszi, vattai, zsérczi egyházak előljáróságai szintén felhivatnak, iskolai felszereléseik hiányainak pótlására, és arra, hogy e részben tett intézkedéseikről tavaszi közgyűlésünkhöz jelentést tegyenek.

14. A tanügyi bizottsági jelentésből közgyűlésünk sajno-

san értesült arról, hogy a eserép-falusi, sályi mályi és lőrincz falvi iskolák szellemi színvonala szomorú hanyatlásnak indult, azért ez iskolák tanítóit nagyobb szorgalomra s igyekezet kifejtésére — az iskolaszókeket behatóbb ellenőrzésre figyelmezteti azzal, hogy kötelességeik vétkes hanyagolása esetén ellenök fegyelmi eljárást lesz kénytelen indítani.

15. Abaházi Endre harsányi tanító, Béky János lőrincz-falvai lelkész tanító, a B. tabellát nem készítvén el:

az 1889. évi tavaszi e. ke. gyűlés jegyzőkönyvének 61. pont. 7 al. pontja értelmében 2—2 korona bírság megfizetésében marasztaltatnak el, s behajtására az egyh. látogatóság felhivatik.

16. Tavaszi egyh. megyei gyűlés 37. pontjában utasított a szirmai egyház előjárósága, hogy adjon számot arról, hogy az 1901-ik évben talált magtári tőkéje — melyet megcsonkítani nem lett volna szabad — miért csonkított meg? illetve köteleztetett, hogy ezen megcsonkított magtári tőke haladéktalanul pótoltsék helyre, és erről az 1903-ik évi őszi gyűlésre jelentést tegyen.

A szirmai egyház lelkésze az utolsó pillanatban adott ugyan be egy pár sorból álló jelentést, melyben azt mondja, hogy a kérdéses magtári tőke adósság törlesztésre fordított: de ezen jelentésből a szirmai egyház zavaros pénzügyi számadásaira világosság egyáltalában nem hármlott, s egyh. megyénk még most sem tud magának tiszta képet alkotni a szirmai egyház pénzügyi helyzetéről.

Midőn egyházmegyei gyűlés a lelkész általánosságban szóló felületes jelentéséből azt látja, hogy a lelkész nem sokat törődik egyházának pénzügyi dolgaival, és nem ügyekszik komolyan ezen zavaros pénzügyi helyzet tisztázásán: míg egyrészt e miatt sajnálkozását fejezi ki, másrésztől fegyelmi eljárás mellett utasítja: hogy részletes számadását, a magtári tőkék egyenkénti kimutatását, az egyes tőkék kamathátralékait, a készpénz mennyiségét — az egyház tartozásait és követeléseit feltüntető jelentését f. évi december hó 1-én okmányokkal felszerelve adja be az esperesi hivatalhoz. Az odamenő egyházlátogatóság pedig utasítja, hogy a majd beadandó számadás és jelentés alapján a szirmai egyház pénzügyeit ismét tegye beható vizsgálat tárgyává.

17. Ugyancsak a tavaszi egyh. megyei gyűlés jegyzőkönyvének 40-ik pontja szerint a kistokaji egyház előjárósága utasított az egyházi követelések és magtári tőkék rendezésére és őszi gyűlésre való jelentés tétele.

A rendezésről szóló jelentés beérkezett, melyszerint a kétes és behajthatatlannak ítélt követelések töröltettek; a többiek két jótállóval biztosítottak. Az egyházlátogatóság figyelme szintén felhivatik, hogy majd hivatalos látogatása alkalmával a helyzet ilyenmő rendezéséről személyesen győződjön meg.

18. A sajó-kereszturi egyház a f. évi tavaszi közgyűlésünk 38. sz. határozatában szigoruan utasított a templom építési követeléseknek azonnali behajtására, vagy a követelések kellő biztosítására: ugyszinte az orgona alap kötvényének a rendezésére.

Nevezett egyház előjárósága erre nözve jelenti, hogy a templom építési hátrálékokat részben behajtotta, részben pedig kötvényekkel biztosította: azokra nézve pedig kik tartozásukat nem rendezték, határozatba hozatott, hogy a hátrálékos tartozás rajtok f. évi szeptemb. hó végén végrehajtás utján is bevétessek. A mi az orgona alapot illeti, a biztosított kötvényekre van kihelyezve — de mivel a hitelezők a kamatokat nem fizették, a kötvények behajtás céljából Fodor Pál egyh. megyei ügyész urnak lesznek átadva.

Ezen jelentés tudomásul vétetik azzal, hogy ezen ügyre az egyház látogató küldöttség figyelme felhivatik.

19. A f. évi tavaszi közgyűlésünk 39. sz. jkönyvi pontjában kötelességővé tette a diósgyőri egyház előjáróságának, hogy az egyház és tanítónak több évi adóhátrálékát haladékaltanul rendezze; a magtári követelésekről kiállított kötvényeket jótállók aláírásával biztosítsa; s eljárásáról őszi közgyűlésünknek jelentést tegyen.

Nevezett egyház előjárósága jelenti, hogy a 401 kor. 90 fillért tevő adóhátrálékból eddigelé kifizettetett 125 kor. — Hogy az egész hátrálék kifizetve nem lett, annak okául felhozza, hogy az egyházi adójának fedezésére szolgáló föld hasznobért a legnagyobb szorgalmazás után sem voltak képesek beszedni, s így annak behajtását kénytelenek bírői uton foganatosítani. Az ekként befolyó összeg aztán fedezni fogja a hátrálékot.

Ami a magtári követeléseket illeti, azok nagyobb részt új fizetés képes jótállók aláírásával ellátott kötvényekkel biztosítottak, részben azonban azok biztosítása nem sikerült; s ez utóbbiak felszóllítottak tartozásaik sürgős kifizetésére, mit ha nem tennének, tartozásaik behajtására egyházmegyei ügyész fog felkérteni.

Ezen jelentés tudomásul vétetik, egyszersmind ujonnan utasítatik a diósgyőri egyház előljárósága, hogy az egyház tulajdonát képező földeket jövőben nyilvános árverésen a legtöbbit igérőnek kellő biztosíték mellett adja haszonbérbe, — az egyház látogatóság pedig szintén megbizatik, hogy a dolgok állásáról meggyőződést szerezzen.

20. Ugyancsak tavaszi közgyűlésünk 44. sz. jkvi pontjában egy bizottság küldetett ki Lőrincz-falvára, azzal az utasítással, hogy a templom építés bevégezése után az ujlőrinczfalvi egyházban megjelenvén, vizsgálja meg, maradt-e az egyháznak annyi anyagi ereje, hogy a lelkészlak átalakítása az egyháztagok nagyobb megterhelhetése nélkül, még ez év folyamán keresztül vihető legyen.

A fentebbi megbízatás folytán Kérészy Barna t.-nánai lelkész mint a kiküldött bizottság tagja, beterjeszti jelentését, melyben indítványozza, hogy amennyiben ez idő szerint az egyházi számadásokból megállapítható nem volt az, mely összeg maradt fel a templom építés után, de meg az előre haladott idő folytán a késő ősszel végzett építkezés a falak ki nem száradása miatt az épület szilárdságát és tartósságát nagy mértékben veszélyeztetné: ezen okok folytán az építkezés a jövő tavaszig halasztassék el, egyszersmind az egyház pénzügyi viszonyai akkorra rendeztessenek.

Közgyűlésünk a jelentést tudomásul veszi, és utasítja a lőrincz-falvi egyház előljáróságát arra, hogy a lelkész lak tetejét haladéktalanul javíttassa ki annyira, hogy az a jövő tavaszig kitartson az építési tervet és költségvetést pedig tavaszi közgyűlésünk elé terjeszse be.

Az egyház pénzügyi viszonyainak rendezésére pedig felkéri közgyűlésünk Gál Ferencz poroszói lelkészt, hogy a lőrincz-falvai egyház számadásainak rendbe hozatala végett, ott megjelenvén, a legmesszebb menő intézkedéseket

tegye meg azok tisztába hozatalára, hogy megállapítható legyen mily összeg áll rendelkezésre a lelkészlak építésére. S eljárásáról tavaszi gyűlésünknek jelentést tegyen.

21. Szintén tavaszi közgyűlésünk jegyzőkönyvének 50. pontja szerint egyh. megyei ügyész felszólított, hogy a kisgyőri második tanítói lakás telekkönyvi rendezéséről szóló jelentését őszi gyűlésre adja be.

Fodor Pál ügyész jelenti, hogy ezen iskolai portának telekkönyvi ügye már évekkal ezelőtt rendeztetett, s a miskolci kir. Törvényszék, mint telekkönyvi hatóság 15641|1898. sz. végzésével a nevezett iskolahelyiség, még a vásárlás idejében a kisgyőri egyház nevére átíratott.

Ezen jelentés megnyugtató tudomásul szolgál, s utasítatik a kisgyőri egyház előljárósága, az eredeti adás-vételi szerződés átvételére.

22. A tavaszi egyh. megyei közgyűlés a 32-ik jegyzőkönyvi pontban utasította a bőcsi egyház előljáróságát, hogy az építendő leányiskola tervének és költségvetésének az állami építészeti hivatal részéről történt megerősítését és jóváhagyását őszi gyűlésünkre mutassa be. Ezen kívánalomnak a bőcsi egyház előljárósága eleget tévén.

Egyh. megyei gyűlésünk a tervezetet a maga részéről is jóváhagyja, és megerősíti, s annak keresztül vitelét — a mellékelt költségvetés keretén belől engedélyezi.

23. Tavaszi közgyűlésünk jknyvének 48. pontjában a t. tarjáni egyház előljáróságát szigorúan utasította a temető telekkönyvi rendezése tárgyában szükséges lépések megtételére s a tett intézkedésekről jelen gyűlésünkhöz terjesztendő jelentéstételre. A beérkezett jelentés szerint, a mezőcsáthi telekkönyvi bíróság a hitfelekezetek képviselőivel, s az egyház előljáróságával a helyszíni szemlét megejtette; s a temetőnek az ev. ref. egyház nevére leendő telekkönyvezése ellen, a többi hitfelekezetek képviselői részéről semmi kifogás nem emeltetett.

Tudomásul vétetik.

24. A tiszai-keszi egyház torony gombjának helyreállításakor, és a templom fedésből még fennmaradt adósság fedezésére szükséges 2600 korona költségnek kivetés útján leendő beszerzésére kér engedélyt, a következő kivetési kulcs alapján: minden párbér fizető, akinek egyházi adója akár pénzben, akár terményben a 2 koronát haladja, 2 koronát; az azon alóli egyházi adófizetők 1 koronát fizetnek, az ebből befolyó összegben felül felmaradt 1800 korona, egyenes állami adó arányában vettessék ki.

Közgyűlés a tiszai-keszi egyház kérését teljesíti; a szükséges 2600 koronának kivetés útján leendő beszerzését engedélyezi, a csatolt presbiteri és közgyűlési határozatok alapján a kivetési kulcsot helyben hagyja.

25. A tornai egyházmegye közgyűlése aziránt keresi meg egyház megynket, hogy az 1799. előtti időkből — midőn a torna egyházmegye a gömörivel és borsodival még egy senioratust alkotott — egyházmegyei levéltárunkban a tornai egyházmegyét érdeklő és illető okmányok a nevezett egyházmegye részére kiadassanak.

Minthogy egyh. megyei levéltárunkban a tornai egyh. megyét érdeklő adatok együtt, egy-könyvben vannak feljegyezve a borsodi tractus többi adatai között: épen azért azokat innen kiadni nem lehet; hanem ha a tornai egyházmegye esetleg leóhajtana másolta'ni az őt érdeklő adatokat, azt egyh. megyénk szives készséggel megengedi, s a jegyzőkönyveket és okmányokat a másolónak rendelkezésére bocsátja.

26. A zsécezi egyház előjárósága egy adás-vevési szerződést terjeszt be jóváhagyás és megerősítés végett: Minthogy azonban e szerződéshez sem presbiteri, sem egyházközgyűlési végzés nem csatoltatott, sőt az sem igazoltatott, hogy ezen eladás az egyházra nézve előnyös:

Ezen hiányok leendő pótlása végett a nevezett szerződés vissza küldetik — s az egyházlátogató küldöttségnek is figyelmébe ajánljatik, hogy nézen utánna, vajon ezen ingatlan a hagyományozó intentiója szerint eladható-e? az

ily módon pótoltt szerződés jövő tavaszi gyűlé-
sünkre ismét beadandó.

27. A noszvaji egyház a lelkészi udvaron lévő enyészet-
nek indult régi istállóját lebontatta, s teljesen új, s az iskola
szomszédságából távolabbra építendő istállót emel. ez építésre,
s a 2200 korona költségnak államadó alapon történő, kivetés
útján leendő beszerzésére kér engedélyt.

A mennyiben az építkezést és kivetést el-
fogadó presbiteri és közgyűlési jegyzőkönyvek
a kérvényhez nincsennek becsatolva: felhiva-
tik a noszvaji lelkész ezen hiányok pótlására;
egyuttal felhatalmaztatik az esperes, hogy a
jegyzőkönyvi pontok beterjesztése után az épít-
kezésre és kivetésre az engedélyt — tekintet-
tel a dolog sürgős voltára — megadja.

28. A tiszta-tarjáni énekkar, a presbiterium által is támo-
gatott kérvényt intéz közgyűlésünkhöz, melyben előadja, hogy
Sztankovics István helybeli tanító és énekvezér, a már 42 év
óta fennálló és működő énekkar vezetését és tanítását melyet
hivataloskodása óta folyton vezet — pusztán kényelmi szem-
pontból — nem hajlandó tovább teljesíteni! — Kéri közgyűlé-
sünket, hogy nyujtszon alkalmat és módot az énekkar bajainak
orvoslására.

Egyh. megyei közgyűlésünk sajnálattal ér-
tesült a t.-tarjáni énekkar ezen bajairól, s Sztan-
kovics István tanító és énekvezér semmivel sem
indokolható vonakodásáról, s elvárja a neve-
zett tanítótól, hogy ezen szép multu énekkar
hanyatlását és elzülését, nem fogja elő idézni
puszta kényelmi okokból: annyival is inkább
mert az énekkar mindenütt az isteni tisztelet
szebbé tételének, az éneklésben való jóízlésnek,
a vallásos órzés és hitbuzgóság emelésének
egyik hathatós eszköze lévén a tanítónak szinte
hivatásából kifolyó erkölcsi kötelessége az ének-
kar tanítása és vezetése. Sőt egyházkerületi
szabályrendeleteink is erősen hangsúlyozzák,
hogy lehetőleg mindenütt — még ott is, a hol
eddig nem volt — énekkar állíttassék fel, s
annak tanítása és vezetése az énekvezér tani-
tóra bízassék!

Az egyházi előjáróság pedig utasítatik, hogy ha talán az énekkar alapszabályai nem volnának korszerűek: úgy új alapszabályok alkotandók, melyek jóváhagyás és megerősítés végett egyh. megyei gyűlésünkhöz terjesztendők fel.

29. Ennek kapcsán indítványoztatott: mondassék ki miszerint a jövőben minden új kántorsággal összekötött tanítói pályázatnál a kötelességek közé felkell venni azt, hogy az egyház kebelében esetleg alakuló énekkar tanítása és vezetése az elválasztott tanító kötelessége leendő.

Ezen indítvány közgyűlésünk által egyhangulag elfogadtatott: s ezen határozatra, az egyházak előjáróságainak figyelme — alkalmazkodás végett felhivatik.

30. A miskolci egyház — a gymnasium számára megvett szomszédos telek adás-vevési szerződésének jóváhagyását kéri.

Mint hogy a kérvényhez egyházi közgyűlési határozat csatolva nincs: ennek pótlása végett a szerződés visszaadatik. Együttal megbízatik az egyh. megyei elnökség, hogy majd az időközben beterjesztett egyh. közgyűlési jegyzőkönyv alapján, az adás-vételi ügyletet, saját hatás körében hagyja jóvá, s megerősítés végett a főtiszt. egyházkerületi közgyűlés elé terjeszse fel.

31. Olvasztatott az egyetemes lelkészi értekezlet 3-ik pontjában foglalt azon indítvány, hogy az egyh. kerületi küldöttek jövőben az egyh. megyei gyűlés által titkos szavazás útján választassanak:

Közgyűlés nem látván semmi kárát az eddigi gyakorlatnak, és semmi előnyét a titkos szavazás útján való választásnak, az indítvány felett napi rendre tér.

32. Ugyanazon jegyzőkönyv, ugyanon pontja szerint az értekezlet az e. m. közgyűlés tárgyalási anyagáról rendszeres

tárgysorozat készítését, s annak a gyűlés reggelén való kiosztását indítványozza :

Közgyűlés ez indítványt magáévé teszi, s hogy ez megvalósítható legyen, feljuttja azon — egyszer már meghozott határozatát, hogy a gyűlési tárgyalásra terjesztendő iratok a gyűlés napját megelőzőleg legalább 8 nappal postára adassanak, s a később postára adott kérvények, bejelentések, tárgyalásra nem bocsáttatnak.

33. Ugyanazon jegyzőkönyv 4. pontja általános elvül kívánja kimondani, hogy az Amerikába, vagy más idegen állam területére ideiglenesen kiköltözött egyháztagok, idehaza maradt feleségeire az egyházi adó, valamint egyéb egyházi járóságok teljes összegben, vagyis épen úgy vettessenek ki, mintha férjeik itthon volnának, mert a kiköltözött egyháztagok által, hogy ideiglenesen más állam területére költöztek nem szűntek meg egyházunk tagjai lenni, sőt gyakran megtörténik, hogy ezek lelkészi szolgálatukat a távol idegenből is igénybe veszik.

Közgyűlésünk ez indítványt a maga részéről elfogadja, s elfogadás s az egész kerületre kiható kötelezettség kimondása végett, a főt. e. ker. közgyűléshez felterjeszteni rendeli.

34. Ugyanazon jegyzőkönyv 8-ik pontjában a következő indítvány foglaltatik : „Minden egyházban az Isten dicsőségére begyűlt adományok a közpénztári forgalomból kivéve évről-évre tőkésíttessenek mind-addig, míg az úgy begyűlt tőke kamata, az egyháztagok által fizetni szokott párbér, tandíj, és más járulékok fedezésére elegendő lesz; a mikor lelkész és tanító teljesíthetik Jézusnak az evangelium hirdetésére nézve adott utasítását: ingyen vettétek, ingyen adjátok!”

Közgyűlésünk helyesnek, szépnek találja az eszmét, s maga részéről minden lelkész megfontolására méltónak, s egyuttal arra érdemesnek tartja, hogy mindenütt a hol egy ilyen — bizonyos altrizmust feltételező, de horderejével kiszámíthatatlan messzeségre kiható magasrétos eszmének a megtestesítése lehetők igérkezik, annak lelkesedéssel, anyaszentegyházunk jövő nagysága felőli mély meggyőződéssel való munkálását, elősegítését, a lelkészek életök legszebb feladatai közé sorozzák.

35. A harsányi egyház 3 példányban kiállított tanítói díj levele.

Jóváhagyatik, s a főtiszt. egyházkerületi közgyűléshez végleges megerősítés végett felterjesztetik.

36. A mező-csáthi egyház két tanítójának fizetését 100—100 koronával emelte — az ilyen változtatással három-három példányban kiállított mindkét díjlevél

jóváhagyatik, s megerősítés végett a főtiszt. egyh. ker. közgyűléshez felterjesztetik.

37. Az ónodi egyház három példányban kiállított tanítói díjlevele.

Szintén jóváhagyatik, s a főtiszt. egyh. ker. közgyűléshez végleges megerősítés végett felterjesztetik.

38. Nagy Simon mályii tanító népes családjára és sok neveltetési költségeire hivatkozva, egyház megyénktől segélyt kér.

Minthogy a legutóbbi esztendőekben a Nagy Simon tanítói buzgósága és szorgalma annyira aláhanyagolt, hogy iskolája gyenge osztályzatúnak találtatott: egyházmegyei gyűlésünk nem tartja érdemesnek a segélyre, s azért kérését elutasítja.

39. Farkas Pál tibold-daróczyi tanító felszaporodott földadójának törlesztése czéljából, szintén segélyért folyamodik:

Minthogy Farkas Pál már több ízben kapott segélyt az egyh. megyétől: és sem anyagi helyzete nem annyira mostoha, sem tanítói jövedelme nem olyan csekély, hogy más szegényebb sorsú tanítókat méltányos volna érette háttérbe szorítani: azért kérését egyh. megyénk ezuttal nem tartja teljesíthetőnek, és segélyre fel nem veszi.

40. Özv. Elek Sándorné tanítóné, tiszta-keszi lakos szintén segélyért esedezik:

Kérvénye figyelembe vétel végett terjesztetik a segélyosztó bizottság eleibe.

41. Ágoston Sándor nyugalmazott lelkész a tiszavalki lelkészi fél jövedelemnek megfelelő kárpótlást, esetleg mostani nyugdíjának 200 koronával való felemelését kéri:

Minthogy egyh. megyénk Ágoston Sándort évi nyugdíjazással teljesen kielégítette, s vele végleg leszámolt: kérelmét nem teljesítheti, annyival is inkább mert az újabb segélyezésre semmi féle fedezeti alappal nem rendelkezik.

42. A „Baldácsy“ alapból a következő lelkész özvegyek és árvák kérnek segélyt: Nyilas Zsuzsána; özv. Asztalos Ferenczné; özv. Kis Gyuláné; Molnár Erzsébet és Ilona; özv. Kállai Lajosné; özv. Apostol Józsefné, özv. Végh Györgyné; özv. Izsák Mózesné.

Mindnyájan pártolólág terjesztetnek az egyh. kerületi segélyosztó bizottsághoz.

43. Ezen segély kérvényekkel kapcsolatban egyh. megyei gyűlésünk tisztelettel terjeszti fel az egyh. kerületi segélyosztó bizottsághoz azon kérését, hogy miután egyházmegyénk kötelezettséget vállalt Ágoston Sándor nyugalmazott lelkész nyugdíjának 200 koronával való kiegészítésére, s miután ezen kiegészítést, minden évben a Baldácsy alapítvány osztalékából fedezte: azért ezen 200 korona összeget most is tisztelettel kéri, hogy abból Ágoston Sándornak 68 koronát, tőle elváltan élő nejeének, illetve kiskorú gyermekének 132 koronát segélyként kiadjon.

44. Az egyházmegye öt egyházlátogatási járásra való beosztása, tekintettel a közlekedési utakra és a helyi körülményekre: a következőképen állapított meg:

1. *Miskolczi járás.* Sajó-Keresztur, Miskolcz, Diósgyőr, Heő-Csaba, Szirma, Kis-Tokaj, Ládháza, Emőd.

2. *Őnodi járás.* Alsó-Zsoleza, Böcs, Ónod, Sze-

derkény, Palkonya, Tiszaoszlár, Nemesbikk, Heőbába, Heőpapi, Heőszalonta.

3. *Ősáthi járás.* Igriezi, Tiszatarján, Tiszakeszi, Aroktő, Dorogma, Mezőesáth, Gelej, Nagymihály, Mezőkeresztes.

4. *Őserépi járás.* Aranyos Kisgyőr, Harsány, Vatta, Geszt, Sály, Ábrányi, Őserép, Zsézrez, Noszvaj.

5. *Őevesi járás.* Egerlővő, Tiszavalk, Poroszló, Lőrinczfalva, Tizsanána, Átányi, Heves, Maklár, Eger.

Ezen beosztás szerint az egyházmegye az öt járásnak megfelelő 5 új réz pecsétnyomó készítését rendeli el s egyszersmind kimondja, hogy az új beosztás szerinti egyházlátogatás csak az 1905-ik évben lép életbe.

45. Hogy az új egyházlátogatási körökben ez évi egyházlátogatási jegyzőkönyvek használhatók legyenek :

utasítja az egyh. látogató tollnokokat, hogy az egyh. látogatási jegyzőkönyveknek legalább egyik példányát úgy írják, hogy minden egyházzól felvett jegyzőkönyv külön iven legyen.

46. Az egyházak látogatására kiküldetnek :

A miskolci járásba Gulyás Benő t. bíró és Füzy Lajos tollnok, az igriezi járásba Bodolay István t. bíró és Szabó András tollnok ; a Keresztesi járásba Szalóczy Pál t. bíró ; és Kenyeressy Károly tollnok. A mező-ősáthi járásba Horváth Bertalan tanácsbíró és Kovács Károly tollnok.

47. Az egyházkerületi őszii gyűlésre Sárospatakra az egyházmegye képviselőtében az elnökség mellett kiküldetnek :

egyházi részről Bodolay István, Szalóczy Pál tanácsbírák és Illyés János főjegyző világi

részéről: Pappszász Lajos, Mikuleczky István tanácsbírák és Deák Gyula főjegyző.

48. Ezen kiküldetéssel kapcsolatban kimondja egyh. megyei közgyűlés:

hogy más egyház megyékhez hasonlólag egyik egyházi és világi képviselőjéül mindig az egyházi és világi főjegyzőket fogja kiküldeni: mint a kik legjobban ismervén az egyházmegye gyűléseinek végzéseit: szükség esetén legkönnyebben nyújthatnak felvilágosításokat.

49. Sólyom Gyula egyházmegyei pénztárnok jelenti, hogy tavaszi egyh. megyei gyűlésünk 55. pontjában foglalt intézkedésnek eleget tett: a „Magyar Szó“ című napilap részvényeiből 4 példányt vásárolt, és azokat a pénztár szekrényében megőrzés végett elhelyezte.

Tudomásul vétetett.

50. A kiskőrői volt lelkész, néhai Szabó István kiskoru örökösök nélkül halván el, a kiskőrői lelkészi állás jövedelméből a szükösi tárt illető rész 300 koronában állapított meg.

Ezen összeg befizetésére Kóródy Lajos kiskőrői helyettes lelkész köteleztetett, egyszersmind egyházmegyénk ezen megállapodása a főtiszt. egyh. kerületi gyűlésnek is bejelentetni határoztatott.

51. A néhai Mitrovics Gyula volt sárospataki theol. tanár és debreczeni lelkész siremlékére egy gyűjtő iv küldetett egyházmegyénkhez:

Midőn a nagynevű tanár és lelkész siremléke részére az egyh. megyei gyűlés az egyh. megyei pénztárból 20 koronát megajánl: egyszersmind felkéri az esperest, hogy a gyűjtő ivet az egyházmegye lelkészei között körözttesse. A pénztárnokot pedig utasítja, hogy a megajánlott 20 koronát rendeltetési helyére juttassa.

52. Számvevő széki és választmányi tagokul Nagy Ignác esperes és Báró Vay Elemér gondnok elnökök mellé:

id. Makláró Károly, Marsalko Endre, Vattay István, Horváth Bertalan, Mikuleczky István, Molnár Bertalan, Fodor Pál választatnak meg.

53. Közalap bizottság tagjaiul, Nagy Ignác esperes elnöklete alatt:

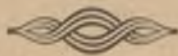
id. Makláró Károly, Molnár Bertalan és Fodor Pál választatnak meg.

54. Az időszaki tanács rendes tagjaiul Nagy Ignác esperes és Báró Vay Elemér gondnok elnöklete alatt:

Mikuleczky István, id. Sólyom Gyula, Molnár Bertalan rendes; Bodolay István, Horváth Bertalan és Bónis Bertalan pótagokul választatnak meg.

55. Jövő tavaszi egyh. megyei gyűlés helyőül:

Átány tüzetik ki.

BIRÓSÁGI ÜGYEK.

Sólyom Barna egerlövői lelkész és társainak panasza Igó Lajos egerlövői tanító ellen.

J e l e n v o l t a k :

Nagy Ignác esperes. Báró Vay Elemér gondnok kettős elnöklete alatt: Bodolay István, Gulyás Benő, Horváth Bertalan egyházi, Mikuleczky István, Pappszász Lajos, Fodor Pál világi tanácsbírák.
Jegyző Deák Gyula.

Tavaszi közgyűlésünk jegyzőkönyvének 54. pontjában arra utasította Sólyom Barna egerlövői lelkészt, hogy Igó Lajos ottani tanító ellen, a menyíben viselkedése miatt kifogás van, — szabályszerű panaszlevelet adjon be.

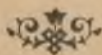
Nevezett lelkész beterjeszti több presbiteri tag által is aláírt panaszlevelét, mely Igó Lajos tanítóval az egyh. megyei elnökség által közöltetvén, nevezett tanító szintén beterjeszti védekezését.

Egyházmegyei ügyész véleményének felolvasása után a bíróság a következő határozatot hozta :

Minthogy a panaszos lelkész följelentésében felsorolt panaszos állítások, a panaszolt Igó Lajos tanító által beadott igazoló nyilatkozatokban kifejezett, és valószínűsített körülmények között nem minősíthetők oly sérelmeknek, melyek az egyházi törvények 301. §. 1—9. tételei alatt felso-

rott fegyelmi esetek tényáladékát képezhetnék; mint hogy a panaszos följelentésben érintett egyes esetek a szándékos, vagy öntudatos kötelesség szégesnek tüneteit egyáltalában nem igazolják; ezen okokból a fegyelmi eljárás megindítása beszüntettetik.

Amennyiben azonban az iratok arról tesznek tanubizonyságot, hogy az egerlövői ev. ref. egyházköztségben lelkész és tanító kölcsönös egyéni el-lenszenvből indítatva elég sajnosan megtagadják egymástól az előzékenység és figyelemnek legkisebb mértékét is, tekintettel arra, hogy a lelkész és tanító között való öszhangzat helyre állítása a legnagyobb mértékben kívánatos: Megbizatik az esperes azzal, hogy úgy Sólyom Barna lelkészt, mint Igó Lajos tanítót, maga elébe idézve elnökileg utasítsa őket a törvény által előirt hivatalos kötelességeik teljesítése és egymással való hivatalos érintkezésök közben a lelkészi és tanítói állás méltóságának megfelelő viselkedésre; és kérje fel mindkettőt arra, hogy a személyes harcot hagyják abba.

II.

Szabó András vattai lelkész és társai panasza Oláh Béla tanító ellen.

J e l e n v o l t a k :

Nagy Ignác esperes; Báró Vay Elemér gondnok kettős elnöklete alatt idsb. Sólyom Gyula, Bodolay István, Gulyás Benő, Horváth Bertalan egyházi; Mikuleczky István, Pappszász Lajos, Fodor Pál világi tanácsbírák. Jegyző Tóth Béla.

Az alsóborsodi ev. ref. egyházmegye fegyelmi bírósága 1903. szept. 2-án tartott rendes ülésében, a vattai egyház presbiteriumának Oláh Béla vattai tanító ellen indított panaszát tárgyalván, a fegyelmi eljárás megindítását kérelmező panaszlevélnek, és panaszlott védiratának felolvasása és az ügyész véleményének felolvasása után a következő határozatot hozta:

A fegyelmi eljárás megindítása mellőztetik, s felkéretik esperes, hogy a maga elé hívott Oláh Béla tanítót, a panaszlevélre irt védiratában foglalt ígéreteinek megtartására atyailag figyelmeztesse; mert

A négy pont alá foglalt vádlevélben felhozott panaszok egyike sem foglalja magában az egyh. törv. 301. §. 1—13. pontjaiban felsorolt fegyelmi vétségek ismervét; bár a 4-ik pontban

foglalt azon vád, hogy Oláh Béla tanító rom. kath. ünnepek alkalmával azoknak templomában orgonált, igaznak bizonyult, s ez a körülmény Vatta község ref. lakosai részéről kárhoz-
tató megjegyzéseket esetleg könnyen kiéleződő felekezeti viszálykodást vonhatna maga után: miután Oláh Béla tanító a bünbánó beismerés után, a legnagyobb készséggel, és férfias nyíltsággal igéri, hogy többé sem ez, sem más panaszra alkalmas viselkedés életében elő nem fog fordulni: ez ígéretek becsületes, férfias betöltésével, az esperesi hivatal részéről tett atyai figyelmeztetések után, minden ok megszűnik a panaszra.

Mindezen jegyzőkönyvi pontok hitelesítettnek.

J e g y z e t t é k : *Illyés János* egyházmegyei papi főjegyző: 1. 2. 3. 4. 5. 6. 16. 17. 21. 22. 25. 26. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 55. pontokat.

Deák Gyula egyházmegyei világi főjegyző: 18. 19. 20. 28. 29. 30. pontokat és az 1-ső bírósági ügyek:

Jóth Béla egyházmegyei papi aljegyző: 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 23. 24. 27. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 52. 53. 54. pontokat és a II. sz. bírósági ügyet.

KIMUTATÁS

az orsz. ref. lelkészi özvegy-árva gyámintézet 1903-ik évijárulékaival
a tiszánineni egyházkerület alsó-borsodi egyházmegyéjében.

Sorszám	I. Egyház- község (betűrendben) és gyámintézeti tag neve	II. Évi javadalom		III. Hátralékok rovata				IV. Folyó évi járulékok rovata				V. Hátralékok és folyó évi járulékok vég- összege összesen		Jegyzet
		korona	fil.	Hátraléka a folyó 190..... év január hó 1-én				100/0-os belépési járú- lék..... fejében		21/20/0-os tagsági díj fejében		korona	fil.	
				korona	fil.	korona	fil.	korona	fil.	korona	fil.			
1	Alsó-Zsoleza Vattay István	2244	20	—	—	—	—	—	—	56	12	56	12	Ebből a kongrua után esedékes j. 20 k. 42 f. Belépési járulékanak I-ső harmadát fizeti. Ebből a kongrua után esedékes j. 17 k. 23 f. Ebből a kongrua után esedékes j. 25 k. 19 f.
2	Aranyos Gere Lajos	1159	—	10	—	36	89	10	—	39	39	96	28	
3	Aroktő Szabó Károly	2341	14	—	—	—	—	—	—	58	54	58	54	
4	Atány Illyés János	4060	—	—	—	—	—	—	—	101	50	101	50	
5	Böcs Fekete Gyula	3195	04	—	—	—	—	—	—	79	88	79	88	
6	Cserépfalu Novák Sándor	3394	80	—	—	—	—	—	—	84	80	84	80	
7	Diós-Győr Marsalkó Endre	1952	40	—	—	—	—	—	—	48	82	48	82	
8	Dorogma Halászy József	1964	—	—	—	—	—	—	—	49	10	49	13	
9	Eger Nagy Béla	1850	—	—	—	—	—	61	67	46	26	107	93	
10	Eger-Lövő Sólyom Barna	2153	—	—	—	53	84	—	—	53	84	107	68	
11	Emőd Bódogh Tamás	1362	—	10	—	38	79	10	—	41	29	100	08	
12	Felső-Abrány Tokaji N. Lajos	1113	20	—	—	—	—	10	—	43	03	53	03	
13	Gelej Kenyeressy K.	1933	80	—	—	—	—	—	—	48	36	48	36	
	Osszesen	28722	58	20	—	129	52	91	67	750	93	992	12	

Sorszám	I. Egyház- község (betűrendben) és gyámintézeti tag neve	II. Évi javadalom		III. Hátralékok rovata				IV. Folyó évi járulékok rovata				V. Hátralékok és folyó évi járulékok vég- összege öszesen		Jegyzet
				Hátraléka a folyó 190..... év január hó 1-én										
				190/0-08 belépési járú- lék..... fejében		21/20/0-08 tagsági díj fejében		100/0-08 belépési járú- lék..... fejében		21/20/0-08 tagsági díj fejében				
		korona	fil.	korona	fil.	korona	fil.	korona	fil.	korona	fil.			
	Áthozatal: Geszt	28722	58	20	—	129	52	91	67	750	93	992	12	
14	Thury Sándor	1951	82	—	—	48	80	—	—	48	80	97	60	
15	Harsány ifj. Sólyom Gyula	1479	—	—	—	—	—	62	60	26	88	89	48	Belépési j. I-ső harmadát fizeti kongr. esed. járulé- ka 10 korona 52 fillér.
16	Heő-Bába Somody János	990	94	10	—	35	92	10	—	38	42	94	34	Ebből a kongrua után
17	Heő-Csaba id. Sólyom Gyula	1428	—	—	—	—	—	10	—	41	53	51	53	esedékes j. 23 k. 64 f.
18	Heő-Papi Szabó Bertalan	1673	—	—	—	—	—	—	—	41	84	41	84	Ebből a kongrua után
19	Heő-Szalonta Bársony György	939	—	—	—	—	—	10	—	37	35	47	35	esedékes j. 15 k. 83 f.
20	Heves Kovács Mihály	1263	—	—	—	—	—	10	—	48	99	58	99	Ebből a kongrua után
21	Igriczi Fodor Bertalan	2165	—	—	—	—	—	—	—	54	14	54	14	esedékes j. 27 k. 41 f.
22	Kis-Győr Szabó István	1584	93	—	—	39	64	9	96	42	13	91	73	Kongrua után esedé- kes járulék 12 k. 45 f.
23	Kis-Tokaj Biró Bertalan	1623	26	—	—	40	60	—	—	40	60	81	20	
24	Ládháza ifj. Maklár K.	1422	60	—	—	—	—	57	42	41	24	98	66	Belépési j. III. r. fi. a kong. után esedékes j. 15 k. 67 f.
25	Lőrinczfalva Bóky János	945	58	10	—	39	47	10	—	41	97	101	44	Ebből a kongrua után
26	Maklár Maklár Pap E.	1371	—	—	—	—	—	91	71	45	96	137	67	esedékes j. 28 k. 33 f.
27	Mező-Csáth Bodolay István	2180	60	—	—	—	—	—	—	54	50	54	50	Belépési j. I. r. fi. a kong. után esedékes j. 58 k. 39 f.
28	Mező-Csáth Gulyás Benő	2180	60	—	—	—	—	10	—	54	50	54	50	
29	Mező-Keresztes Simon János	2883	40	—	—	72	10	—	—	72	10	144	20	
30	Mező-Keresztes Tóth Béla	2883	40	—	—	—	—	46	82	61	51	108	33	Díjl. k. kül. u. esed. b. j. I-ső har. fizeti.
	Ö s z e s e n	57687	74	40	—	406	05	410	18	543	49	2309	62	

Sorszám	I. Egyház- község (betűrendben) és gyámintézeti tag neve	II. Évi javadalom		III. Hátralékok rovata				IV. Folyó évi járulékok rovata				V. Hátralékok és folyó évi járulékok vég- összege összesen		Jegyzet
				Hátraléka a folyó 190..... év január hó 1-én										
				190/0-08 belépési jár- lék..... fejében		21/20/0-08 tagsági díj fejében		100,0-08 belépési jár- lék..... fejében		21/20/0-08 tagsági díj fejében				
				korona	fil.	korona	fil.	korona	fil.	korona	fil.			
	Áthozatal:	57687	74	49	—	406	05	410	18	543	49	2399	62	
31	Kun, Bertalan	3130	—	—	—	78	26	—	—	78	26	156	52	
32	Tóth Dániel	3130	—	—	—	—	—	—	—	78	26	78	26	
33	Nagy Ignác	3130	—	—	—	—	—	—	—	78	26	78	26	
34	Nagy-Mihály	2291	52	—	—	—	—	—	—	57	30	57	30	
35	Szabó József	1599	30	—	—	—	—	10	—	45	71	55	71	Ebből a kongrua után esedékes j. 15 k. 71 f.
36	Nemes-Bikk	2918	—	—	—	72	96	—	—	72	96	145	92	Ebből a kongrua után esedékes j. 17 k. 75 f.
37	Kerekes Károly	1498	16	—	—	—	—	10	—	45	21	55	21	
38	Noszvaj	2760	—	—	—	—	—	92	—	46	—	138	—	Belépési j. I. részletét fizeti
39	Vadászy István	2476	60	—	—	61	92	—	—	61	92	123	84	
40	Ónod	1710	48	—	—	—	—	—	—	42	78	42	78	
41	Sólyom Lajos	2727	—	—	—	—	—	—	—	68	18	68	18	
42	Poroszló	2181	90	—	—	54	56	—	—	54	56	109	12	
43	Gaál Ferencz	1997	80	—	—	—	—	—	—	49	96	49	96	
44	Sajó Keresztur id. Maklár K.	3978	—	—	—	—	—	—	—	99	46	99	46	
45	Sály	1301	80	—	—	—	—	10	—	46	18	56	18	Ebből a kongrua után esedékes j. 23 k. 62 f.
46	Edes Abraham	1783	60	—	—	—	—	—	—	44	60	44	60	Belépési j. III. rész- letét fizeti
47	Szederkény	2127	52	70	92	53	19	70	92	53	19	248	22	Ebből a kongrua után esedékes j. 13 k. 2 f.
	Horváth Bertalan													
	Szirma													
	Apostol B.													
	Tisza-Keszi													
	Ando Lajos													
	Tisza-Nána													
	Kérészy Barna													
	Tisza-Oszlár													
	Csiszár Béla													
	Tisza-Palkonya													
	Kovács Károly													
	Tisza-Tarján													
	Füry Lajos													
	Összesen	98429	42	110	92	726	94	603	10	1566	28	4007	14	

Sorszám	I. Egyház- község (betűrendben) és gyámintézeti tag neve	II. Évi javadalom		III. Hátralékok rovata				IV. Folyó évi járulékok rovata				V. Hátralékok és folyó évi járulékok vég- összege összesen		Jegyzet
				Hátraléka a folyó 190..... év január hó 1-én										
				190/0-08 belépési jár- lék..... fejében		21/20/0-08 tagsági díj fejében		100/0-08 belépési jár- lék..... fejében		21/20/0-08 tagsági díj fejében				
		korona	fil.	korona	fil.	korona	fil.	korona	fil.	korona	fil.	korona	fil.	
	Áthozatal : Tisza-Valk	98429	42	110	92	726	94	603	10	1566	28	4007	14	Ebből a kongrua után esedékes j. 13 k. 2 f. Ebből a kongrua után esedékes j. 15 k. 94 f.
48	Szalóczy Pál Vatta	1756	08	—	—	—	—	10	—	47	13	57	13	
49	Szabó András Zsércz	1899	—	—	—	—	—	—	—	47	48	47	48	
50	Czecz András Eger	1703	—	—	—	—	—	10	—	48	52	58	52	
51	Kovács Károly Maklár	—	—	—	—	46	26	—	—	—	—	46	26	
52	Kazay Sándor	—	—	—	—	53	46	—	—	—	—	53	46	
	Végösszeg :	103787	50	110	92	826	66	623	10	2709	31	4269	99	

TÁRGYMUTATÓ.

1. Elnöklő világi gondnok a gyűlést megnyitja.
2. Az esperes választásról szóló jegyzőkönyv felolvastatik.
3. Az esperes iktatás. Ima, és beszédek.
4. Esperesi jelentés.
5. Egyházi és világi tanácsbírák, s papi úljegyző választásáról felvett jegyzőkönyvek felolvasása.
6. A megüresedett tanácsbírói állás betöltésére a szavazat elrendeltetik.
7. Lelkész és tanítók hivatalukban való megerősítése.
8. Keresztes Jenő és Boldizsár Zsigmond tanítók eskütetele.
9. Segédlelkészek bekebelezése.
10. Bodolay István tanügyi bizottsági elnök jelentése.
11. A népiskolákban a 6 osztálynak mindenütt kötelezővé tételé.
12. A törvényes kivánalmaknak megnefelelő iskolák utasítása.
13. A harsányi, igriczii kisgyőri egyházak az iskolai felszerelések beszerzésére utasítatnak.
14. A cserép falusi, sályi, mályii, és lőrinczfalvi iskolák tanítói figyelmeztetnek kötelességeikre s nagyobb szorgalom kifejtésére.
15. Abaházy Endre és Béky János a B. tabella el nem készítéseért 2—2 korona bírságban marasztaltatnak el.
16. A szirmai egyház előjárósága az egyházi számadások be-terjesztésére utasittatik.
17. A kistokaji egyház jelentése tudomásul vétetik.
18. A s.-keresztúri egyház jelentése tudomásul szolgál.
19. A diósgyőri egyház jelentése tudomásul vétetik, s egyszers-mind utasittatik az egyház földjeinek nyilvános árverésen való kiadására.
20. A Lőrinczfalvára kiküldött bizottság jelentése tudomásul vétetik, s Gaál Ferencz poroszlói lelkész megbizatik a lő-rinczfalvi számadások elkészítésével.
21. Fodor Pál e. megyei ügyész jelentése a kisgyőri iskolatelek átírásáról tudomásul vétetik.
22. A böcsi építkezési terv és költségvetés tudomásul vétetik.
23. A tiszatarjáni egyház jelentése a temető telekkönyvi ren-dezéséről tudomásul vétetik.
24. A tiszakeszi egyház kivetése jóváhagyatik.
25. A tornai egyházmegyének megengedtetik, hogy az öt ör-deklő adatokat az egyh. megyei levéltárból le másoltassa.
26. A zsérczi egyház adás-vevési szerződése pótlás végett vissza adatik.
27. A noszvaji egyház építkezési kivetése — a közgyűlési jegy-zőkönyv mellékelése után esperesi jóváhagyást fog nyerni.
28. Sztankovics István t.-tarjáni kántortanító utasittatik az önek-
kar tanítására és vezetésére.
29. Határozza el kimondatik, hogy az új tanítói pályázatoknál mindenütt kiteendő, hogy a tanító énekkart tanítani és vezetni tartozik.

30. A miskolczi egyház adás-vevési szerződése pótlás végett visszaadatik, s az esperes megbizatik az így pótoltt szerződés jóváhagyásával.
31. A lelkészi értekezlet ajánlata az egyházkerületi küldöttek titkos szavazattal való választása tárgyában: nem fogadtatik el.
32. Az értekezlet indítványa a gyűlési tárgysorozat előre való kiosztása tárgyában elfogadtatik.
33. Az Amerikába vagy más idegen állam területére ideiglenesen kiköltözöttek családjai egész egyházi terhet tartoznak viselni.
34. Az isten dicsőségére begyűlt összegek tőkésítése minden egyházban ajánltatik.
35. A harsányi tanítói díjlevél jóváhagyatik.
36. A mezőcsáthi két javított díjlevél jóváhagyatik.
37. Az ónodi tanítói díjlevél jóváhagyatik.
38. Nagy Simon mályi tanító segélyre nem ajánltatik.
39. Farkas Pál tibold-daróczyi tanító segélyre nem ajánltatik.
40. Özv. Elek Andrásné kérvénye pártolólág terjesztetik fel a segélyosztó bizottsághoz.
41. Ágoston Sándor nyugalmazott lelkész kérelme nem teljesíthető.
42. A „Baldácsi alap“-ból kérvényezők felterjesztetnek az egyh. kerületi segélyosztó bizottsághoz.
43. Az egyh. kerületi segélyosztó bizottságtól az egyh. megye Ágoston Sándor eddigi járulékát kéri.
44. Az egyh. megye öt egyházlátogatási járásra osztatik.
45. Az egyházlátogatási tollnokok a jegyzőkönyvek külön ívekre való írására figyelmeztetnek.
46. Az egyházlátogatók kiküldése.
47. Az egyházkerületi gyűlésre küldöttek névsora.
48. Az egyházmegyei főjegyzőknek az egyházkerületi gyűlésre való állandó kiküldéséről intézkedés.
49. Sólyom Gyula pénztárnok jelentése tudomásul vétetik.
50. A kisgyőri lelkészi jövedelem után a szükösi tárba fizetendő összeg megállapittatik.
51. A néhai Mitrovics Gyula siremlékére a gyűjtés elrendeltetik.
52. Számnevőszéki és választmányi tagok választása.
53. Közalap bizottság tagjainak megválasztása.
54. Az időszaki tanács tagjainak a megválasztása.
55. Jövő tavaszi közgyűlés helyének kitűzése.

Bírósági ügyek :

I. Sólyom Barna egerfővői lelkész és társainak panasza Igó Lajos tanító ellen.

II. Szabó András vattai lelkész és társainak panasza Oláh Béla tanító ellen.

Jegyzőkönyv és választmányi tagok tartóztatásának kimutatása.

